

11. BÖLÜM / CHAPTER 11

ENGELLİ VE TASARIM ARAŞTIRMACISI: BEKLENMEDİK BİR İLİŞKİ Mİ?*

DISABLED AND DESIGN RESEARCHER: AN UNEXPECTED RELATIONSHIP?

Zeynep YILDIZ¹, Özge SUBAŞI²

¹Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü, Futurewell Araştırma Grubu, İstanbul, Türkiye
E-posta: zyildiz13@ku.edu.tr

²Dr. Öğr. Üyesi, Koç Üniversitesi, Medya ve Görsel Sanatlar Bölümü, Futurewell Araştırma Grubu,
İstanbul, Türkiye
E-posta: ozsubasi@ku.edu.tr

DOI: 10.26650/B/SS46.2022.013.11

ÖZ

Bu çalışma, akademik araştırma ortamlarının farklı zihinsel ve fiziksel kapasitelere sahip araştırmacılar için fiziksel ve sosyal olarak erişilebilirliğine dair bir başlangıcı hedeflemektedir. Çalışmada, otoetnografi metodu kullanılarak, bir araştırmacının araştırma ortamlarındaki deneyimlerinde görünen ve görünmeyen fiziksel ve sosyal ayrımcılıklara nasıl maruz kalabileceğini sunuyoruz. Araştırmacı, otoetnografi yoluyla iki yıl süresince deneyimlerini not etmiş ve daha sonra iki araştırmacı bu veriyi tematik analiz yöntemini kullanarak analiz etmişlerdir. Bulgular, araştırmacının üniversite ortamında araştırma ve asistanlık görevlerini gerçekleştirme süreçleri, sosyal aktivitelere, saha araştırmaları ve akademik konferanslara katılım süreçlerindeki deneyimleri içermektedir. Sunulan bulgular ışığında çalışma, eşitleyici bir engelli-araştırmacı deneyimi nasıl yaratılabilir ve sürdürülebilir, araştırma ortamları bu deneyimi oluşturmak için fiziksel ve sosyal altyapısını nasıl daha kapsayıcı bir biçimde dönüştürebilir, araştırmacılar bu dönüşüme katkı sağlamak için aktivizm faaliyetleri içinde olmalı mıdır, tüm bunlar araştırmacının araştırmacı ve engelli birey kimliğini nasıl şekillendirmektedir gibi önemli sorulara cevaplar aramaktadır.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, Kapsayıcı ortamlar, Kapsayıcı tasarım araştırması, Tasarım laboratuvarı, Birinci şahıs deneyimi, Engelli kimliği

1 Bu çalışma; 27 Haziran 2019 tarihinde San Diego’da (ABD) “Designing Interactive Systems” başlığıyla düzenlenen konferansta “Disabled and Design Researcher: An Unexpected Relationship?” başlığı ile sözlü bildiri olarak sunulmuş olup, “Zeynep Yıldız and Ozge Subasi. (2020). Disabled and Design Researcher: An Unexpected Relationship? In *Companion publication of the 2020 ACM designing interactive systems conference (DIS’20 companion)*. Association for computing machinery, New York, NY, USA, s. 61-66. -<https://doi.org/10.1145/3393914.3395861>” künyesi ile basılmış ve çalışmanın yazarları tarafından Türkçeye çevrilerek gözden geçirilmiş ve genişletilmiştir.

ABSTRACT

This study aims to start a conversation about rethinking design research environments and practices, as socially and physically accessible and engaging for design researchers with mixed abilities. In this study, we present how a researcher can be exposed to visible and invisible physical and social discrimination in their experiences in research settings using the autoethnography method. The researcher noted down his experiences for two years through autoethnography, and then the two researchers analyzed this data using thematic analysis method. The findings include the researcher's experiences in performing research and assistantship tasks in the university environment, participation in social activities, field research and academic conferences. In the light of the findings presented, the study seeks answers to important questions such as how an equalizing disability-research experience can be created and sustained, how research environments can transform their physical and social infrastructure to create this experience in a more inclusive way, should researchers be engaged in activism activities to contribute to this transformation and how the disabled and research identities are shaped.

Keywords: Disability, Inclusive environments, Inclusive design research, Design lab, First person experience, Disabled identity

EXTENDED ABSTRACT

This study aims to start a conversation about rethinking design research environments and practices, as socially and physically accessible and engaging for design researchers with mixed abilities. In this work, we report a first-person account on how disability is physically and socially lived in design research related environments. We list the daily experiences in a design lab, challenges faced while conducting a research study, and the experience of a rare and repetitive event, namely the experience of visiting an international design conference. We illustrate classical duties, and introduce related environments and actors. Our aim is to detect possible action points for building a more inclusive design research environment in terms of infrastructural, social and cultural aspects. This study aims to provoke all the design lab members to rethink their spaces, research and socialization practices. I am a design researcher with a research focus on accessibility. I am a person with a visible disability (110 cm tall, with an unusual spine structure due to a myopathy). I do not self-define as a “disabled” since my condition does not always disable me. Still, on some occasions (standing for a long time, walking for long distances, and being faced with items placed too high), the environment and interactions can disable me.

The design lab environment is -for me- almost always physically accessible (no significant obstacles, a central desk, and the possibility to ask for help, if needed). Still, I encounter some accessibility problems. Usually, I fix them alone through appropriating different objects. The workload of TA and RA duties is decided with a non-hierarchical discussion among group members. I do not think that I have specific duties given to me related to my identity as a disabled person. I sometimes need to take action to sustain accessibility (e.g. in one of the classes

I teach, I prioritized the location of the class based on the accessibility.) Similar cases occur from time to time, where the group decides together based on the feasibility of the accessibility request (mostly accessibility is prioritized, sometimes a social solution is developed to accommodate both sides (e.g. if a specific room with equipment is needed but not accessible, someone assists me). I attended to a conference to present my first full paper. During the application, I was satisfied with the very detailed questions about possible accommodation needs. In the following process, accessibility chairs contacted me, and we arranged the accommodations together. Since traveling this far is already full of accessibility challenges, I traveled with my sister. My family covered the travel of my sister. For my presentation, I needed a ramp to the stage and a stool to reach the stand while presenting the study (see Figure 2). I ended up presenting on a somehow moving stool, which was almost 2/3 of my height. This corresponds to an average person (1.65cm), presenting on an unstable object of 110cm. The attendance at the social events was again the burden. The buffets needed extra care, as the food was placed too high. The cocktail tables and the need to stand for long times excluded me from the cocktail time. I had my sister to assist me, but still spending time in that area was not comfortable (the dinner and the cocktail were essential parts of the event for the many).

Considering both the experiences in working in a Design Lab and attending DIS conference, the very first insight to share is a need for systemic improvements for inclusive basic infrastructures. It is visible in both two instances that infrastructural aspects are genuinely in connection with social aspects. One lesson we learned from the processes of making the Design Lab and the visit to DIS accessible for one individual with one disability is the importance of being socially comfortable. Many occasions require personal accommodations, and social events are not exceptions. Even though the researcher thinks that their practice as a researcher is something independent from their identity, “not to disclose” the disabled identity seems not to be an option. The provocative questions we list are a step towards building more constructive and inclusive design environments.

- Is the design lab I work considered accessible (physically) or inaccessible (socially)? Could I be more interested in making and design-led work, if the maker corner was accessible?
- In the conference, could I socialize with others, if they organized the conference socialization differently?
- How can I separate my identity as a disabled person from my researcher identity, since “disabled” becomes externally assigned identity from my participants?

- How can I set the borders for my participants so that they can separate those?
- When is it necessary for me to disclose my identity, given that it is not something that disables me in my work?
- How should I approach my research data, considering that they might be biased because of me?.

PREPRINT

Giriş

Engelli araştırmacılar ve akademisyenler çalışmalarında uzun vadeli zorluklarla karşı karşıyadır. Bu zorluklar, işe alma ve çalışma koşullarıyla ilgili ayrımcılık (Chouinard, 2018), fiziksel erişilebilirlik sorunları (konferansların erişilememesi [Kerschbaum vd., 2013]), toplantılar için tercüman eksikliği (Smith ve Andrews, 2015), kampüs hizmetlerine erişilememesi (Kerschbaum vd., 2013), erişilebilir formatlarda akademik makale ve kitapların bulunmaması (Kerschbaum vd., 2013), kampüslerinin kültür ve siyasetine entegre olma güçlükleri (Smith ve Andrews, 2015), sosyal etkinliklerden ve fakülte toplantılarından dışlanma (Chouinard, 2018) olarak sıralanabilir. Bu zorluklardan bazıları, tasarım laboratuvarlarında çalışan engelli bir tasarım araştırmacısı olmanın getirdiği zorluklar için de geçerli olacaktır.

Tasarım laboratuvarları, sosyal yaşamla ilgili disiplinler arası araştırmalar yaparak ürünler, sistemler, hizmetler, deneyimler veya etkileşimler tasarlamaya yönelik özel ekipman ve araçlara sahip ortamlardır (Baskan ve Curaoglu, 2017, s. 12). Önceki çalışmalar, tasarımla ilgili uygulamaların ve ortamların toplulukları cinsiyete (MacArthur vd., 2019), yaşa (Cerucci ve Toyama, 2019) ve sosyoekonomik gruplara (Taylor, Vyas ve Sharp, 2017) göre nasıl marjinalleştirilebileceğini göstermektedir. Aynı zamanda, engellilik ile demokratikleşmeye ve yetkilendirmeye yol açan “yapıcı” (maker) hareketi arasındaki pozitif ilişki de ortaya konulmuştur (Meissner vd., 2017). Bir tasarım laboratuvarının ayrılmaz parçası olan “yapım laboratuvarlarının (maker labs)” ve tasarım atölyelerinin (Taylor vd., 2017) daha erişilebilir uygulamaları, “yapım” yoluyla marjinal grupların güçlendirilmesine katkı sağlar (Taylor, Vyas ve Sharp, 2017, s. 22). Bu tür bir işbirliği, ileri yaşlılar için özerklik, iyi hal ve olumlu yaşlanmaya da katkıda bulunabilir (Cerucci ve Toyama, 2019, s. 9). Buna rağmen, bu alanların fiziksel özelliklerinin, sosyal ve kültürel yapılarının engelli kişiler için erişilemez olabildiği de bilinmektedir (Bennett vd., 2016, s. 2).

Engellilik çalışmaları ile ilgili literatür, engelli katılımcılarla çalışan engelli araştırmacı (Broun ve Heshusius, 2004) veya engellilerle çalışan engelli olmayan araştırmacı (Svendby, Romsland ve Moen, 2018) deneyimlerine bakarak, araştırma süreçlerinde “içeriden biri olma” kavramına odaklanmaktadır. Tasarım alanındaki erişilebilirlik ve engellilik araştırmalarına ilişkin mevcut durum, -engellilik çalışmalarına paralel olarak- engelli katılımcıları araştırmalara tam olarak dâhil etmenin (MacArthur, Wong ve Hancock, 2019, s. 19), “tasarımcı” ve “engelli” kategorilerini yeniden düşünmenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Ayrıca, tasarım alanında var olan çalışmalar gösteriyor ki çalışma ortamları engelli bireyler için erişilebilir olmadığında, engelli bireyler sürekli olarak kendi erişilebilirlik çözümlerini

geliştirmeye çalışıyor ve bu da onlar için zaten var olan işlerinin yanı sıra “görünmez ve/veya görmezden gelinen emek” sarf etmelerine sebep olmaktadır (Branham v Kane, 2015, s. 8). Benzer çalışmalar, görünmez iş yükünün, erişilebilirliğin doğru tanımlandığı (Mathur ve Brady, 2018, s. 3) ve erişilebilirlikle ilgili problemlerin tüm çalışanlar tarafından paylaşılarak çözüldüğü ortamlarda (Das, Gergle ve Piper, 2019, s. 5), “görünmez emeğin” azaldığı ve erişilebilirliğin “kolektif erişilebilirlik” olarak ortaklaşa ele alındığını göstermektedir (Das, Gergle ve Piper, 2019, s. 5; Mathur ve Brady, 2018 s. 3).

Var olan çalışmalar ışığında, bu çalışmamızda, tasarım araştırması ile ilgili ortamlarda engelliliğin fiziksel ve sosyal olarak nasıl yaşandığına dair birinci şahıs anlatısı sunulmaktadır. Bu çalışmada, 1) akademik araştırma ortam ve mekânlarının farklı zihinsel ve fiziksel kapasitelere sahip araştırmacılar için fiziksel ve sosyal olarak ne kadar ve nasıl erişilebilir olduğuna dair bir tartışma başlatmayı, 2) fiziksel, sosyal ve kültürel anlamda daha erişilebilir tasarım araştırması ortamlarının nasıl kurulabileceği sorusunu yeniden düşünmek için alan açılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda çalışmada, engelli bir tasarım araştırmacısının tasarım laboratuvarındaki günlük deneyimleri, bir araştırma çalışması yürütürken karşılaşılan zorluklar ve nadir ama tekrarlayan bir durum olan uluslararası konferanslarda sunum yapma deneyimleri ele alınmaktadır. Araştırmacının klasik görevlerini ve bunları gerçekleştirirken dâhil ol(un)an ortamlar ve aktörler tanıtılmaktadır. Bu çalışmada amaç altyapı, sosyal ve kültürel açılardan daha kapsayıcı bir tasarım araştırma ortamı oluşturmak için olası eylem noktalarını tespit etmektir.

1. Yöntem

Bu çalışmada, “oto-etnografi” (self-ethnography) metodu (Çelik, 2013, s. 1) kullanılmıştır. Otoetnografi yaygın biçimde ve kısaca araştırmacının konusuna yönelik olarak araştırmacının, bulunduğu çevrede, içinde bulunduğu olay ya da olguda kendini araştırması olarak anlaşılmaktadır (Çelik, 2013, s. 1). Gerekli etik izinler Koç Üniversitesi Etik Kurulu’ndan 10.05.2020 tarihinde 198.IRB3.078 numaralı etik onay ile alınmıştır. Daha sonra, birinci yazar, bir engelli tasarımcı olarak doktora sürecine başladığı ilk iki sene boyunca, aşağıda sıralanan ve iş pratiğine dâhil olan alanlardaki deneyimlerini topladı:

- Tasarım laboratuvarında çalışmak.
- Katılımcılarla araştırmalarını gerçekleştirmek.
- Uluslararası konferanslara katılmak.

Toplanan veri, her iki yazar tarafından tematik analiz yöntemi (Braun ve Clarke, 2006, s. 12) kullanılarak analiz edilmiştir. Belirtilen yöntem, verinin araştırmacılar tarafından ayrı

ayrı kodlanmasını, daha sonra gruplanarak temalara evrilmesini sistematikleştiren bir analiz yöntemidir (Braun ve Clarke, 2006, s. 2).

Bulgular bölümünden tartışma bölümüne kadar olan kısımda birinci tekil şahıs “ben” kullanılmıştır. Böylelikle ilk yazarın yaşanmış deneyimlerinin önemi otoetnografik metoda bağlı kalınarak vurgulanmaya çalışılmıştır.

2. Bulgular

2.1. Engelli Bir Tasarım Araştırmacısı Olarak Yaşam

Erişilebilirliğin nasıl organize edildiğini anlamak üzerine çalışan bir tasarım araştırmacıyım. Aynı zamanda görünür bir engeli olan (110 cm boyunda, bir kas hastalığı dolayısıyla olağandışı bir omurga yapısına sahip) bir insanım. Kendimi “engellenen” olarak tanımlıyorum. Bedenim beni her zaman engellemiyor ama bazı durumlarda (uzun süre ayakta durmak, uzun mesafeler yürümek, çok yükseğe yerleştirilmiş nesnelere karşılaşmak vb.) bulunduğum ortam beni engelleyebiliyor.

2.2. Tasarım Laboratuvarında Tam Zamanlı Üye

Çalıştığım disiplinler arası tasarım laboratuvarı açık bir ofis ortamıdır. Bireysel çalışma masaları, bir toplantı odası, bir yapım alanı (“makerspace”) ve bir mutfaktan oluşmaktadır. Tasarım laboratuvarı ortamı benim için neredeyse her zaman fiziksel olarak erişilebilir. Bunun sebebi olarak laboratuvara giriş ve çıkışta ve laboratuvarın içinde hareketimi kısıtlayacak bir engel olmaması, rahatça kullanabildiğim bir masam ve gerekirse yardım isteme imkânının olması sıralanabilir. Bunun yanı sıra, gün içinde bazı erişilebilirlik sorunlarıyla karşılaşıyorum. Genellikle, laboratuvarın içindeki farklı nesnelere kullanarak erişilebilirlik sorunlarına anlık ve bireysel çözümler üretiyorum.

İşe başladığım ilk günden itibaren sık kullandığım alanları erişilebilir kılmak ve bunu sürdürebilmek amacıyla kişisel çözümler geliştirmeye başladım. Örneğin, laboratuvarda bulunan yazıcı ulaşılamayacak kadar yüksekte ve yine laboratuvardaki mutfak erişimim için yüksekti. Öncelikle, boş duran dikdörtgen bir kutuyu yükseltici bir basamak olarak kullanmaya başladım. Bu kutuyu bu şekilde kullandığım bilgisini laboratuvardaki diğer kişilere görünür hale getirdim çünkü onlar kutuyu alıp başka şekillerde kullanabiliyorlardı. Çalışma arkadaşlarıma, bu küçük kutuyu bir basamak olarak kullandığımı ve onu başka amaçlarla kullanmamalarını ya da mutfakta kullandığımı ve alt dolaplara koyduğum nesnelere yerlerini değiştirmemelerini rica ettiğim notlar bıraktım.

Otoetnografik notlar almaya başladığımda, zamanla fark ettim ki laboratuvarında daha erişilebilir olan alanları daha sık kullanabiliyorum. Örneğin, toplantı odasında yerden başlayan ve tavana kadar uzanan yazılabilir alanlar var. Bu yüzden bu odayı daha sık kullanıyorum (bkz. Şekil 1). Ancak örneğin, yapım alanı (“maker space”) benim için hala tam olarak erişilebilir değil çünkü masalar çok yüksek, ekipman duvarı ulaşamayacak kadar uzakta. 2,5 yıl önce laboratuvara katıldığımdan beri, çeşitli yeni dijital beceriler öğrendim. Ancak, bu alanı erişilebilir yapmaya çalışmak çok fazla efor gerektirebileceğinden, el ile yapma (“maker”) becerileri kazanmayı düşünmedim.

Şekil 1. Laboratuvar Ortamında Yazılabilir Duvar.

2.3. Görev Dağılımı ve Sosyal Hayat

Tasarım laboratuvarında her bir doktora öğrencisinin bağımsız araştırma, mevcut projeler çerçevesinde araştırma ve asistan olarak derslere katılarak deneyim kazanmak gibi görevleri vardır. Bu görevler iş yükü, grup üyeleri arasında hiyerarşik olmayan bir tartışma ile kararlaştırılır. Engelli kimliğimle doğrudan ilgili olarak bana verilen belirli görevlerin olduğunu düşünmüyorum. Bazen erişilebilirliği sağlamak için görev dağılımı sırasında belirli konuların bana özel olarak düşünülmesi gerekebiliyor. Ders vereceğim zaman, sınıfın konumu önemli olduğu için, seçim aşamasında bana öncelik verilmesi buna örnek verilebilir.

Sosyal etkileşimlerde, laboratuvardaki sosyal etkinliklerin benim için erişilebilir olup olmaması, planlanan faaliyetlerin nerede yapılacağı veya faaliyetin doğasıyla ilgili olabiliyor. Özellikle daha önce yapmadığım bir etkinlikse (örneğin, kayak veya kamp yapma etkinliği) ve/veya daha önce gitmediğim bir yerde yapılacaksa, katılmayı tercih etmeyebiliyorum; çünkü bu durumlar erişilebilirlikle ilgili detaylı planlama gerektiriyor. Büyük olasılıkla, planlayabilecek olsam bile, gerektirdiği efordan kaçınmak amacıyla bu tür etkinliklere katılma olasılığım daha düşük olabiliyor. Sosyal aktivitelerin çoğunun benzer şekilde olduğu durumda, çalışma arkadaşarımla bağlantım kopmuş olabilirdi ancak sosyal etkinlikler ortak kararlarla belirlendiğinden, genellikle farklı mekânlarda ve farklı aktiviteler olarak kapsayıcı bir şekilde planlanıyor.

2.4. Araştırma Süreçlerinde Engelli Olmak

Erişilebilirliğin nasıl organize edildiğini ve bu organizasyonun daha sosyal adalet temelli olabilmesi için tasarım ve teknolojinin nasıl katkı sağlayabileceğini anlamak üzerine araştırma ve yayın çalışmalarını yapıyorum. Bu sebeple genellikle erişilebilirlik alanında karar verici olan kişilerle iç içe bir çalışma yürütüyorum. Buna bağlı olarak, görünüşüm ve araştırma konum bazen istemeden de olsa kesişiyor. Yakın zamanda yaptığım bir araştırma, bir üniversite kampüsündeki erişilebilirlikle ilgili süreçler hakkındaydı. Bu çalışmamda görüşmeleri engelli ve engelli olmayan katılımcılarla gerçekleştirdim. Görüşmeler boyunca, katılımcıların yanıtlarını “engelli bir öğrenci” olarak benim çevremde oluşturdukları birkaç örnek oldu. Daha sonra, çalışmamızı inceleyen akademisyenler de benzer bir biçimde görüşülen kişilerin cevaplarının, engelli kimliğimden etkilenebileceğini ortaya koydukları yorumlar paylaştılar. Akademisyenler, bunun görüşmeleri yürüten kişinin engelli araştırmacı olmaması gerektiği anlamına gelmediğini de belirtti; ancak ne şekilde yapılırsa bu konunun metodolojik bir sorun teşkil etmeyeceğine dair bir öneride bulunmadılar. Danışmanımla tartıştıktan sonra, bu konuyu tartışmaya açmanın önemli olabileceğine karar verdik.

2.5. Uluslararası Topluluk ile Etkileşimler: İlk Bilimsel Sunum Deneyimi

2019’da ilk bilimsel bildirimimizi sunmak için uluslararası bir konferansa katıldım. Başvuru sırasında olası erişilebilirlik ihtiyaçları ile ilgili çok detaylı sorular vardı. İlerleyen süreçte konferansın erişilebilirlik danışmanları benimle iletişime geçti ve sürece yönelik ihtiyaçları birlikte organize ettik. Seyahat etmek erişilebilirlik zorluklarıyla dolu olabileceğinden, kız kardeşimle seyahat ettim. Çalışmamı sunarken sahneye erişmem için bir rampa ve kürsüye ulaşmak için bir tabureye ihtiyacım vardı (bkz. Şekil 2). Sonunda sabit olmayan bir basamağın üzerinde sunum yaptım ve bu basamak boyumun neredeyse 2/3’ü kadardı. Konferansın

sunduğu sosyal etkinliklere katılım erişilebilir değildi. Yiyeceklerin yüksek masalara yerleştirilmesi ve uzun süre ayakta kalma ihtiyacı beni sosyalleşme etkinliklerine katılmaktan, dolayısıyla sosyalleşmekten ve yeni insanlarla tanışmaktan alıkoymdu.

Şekil 2. Kürsüde Sunum Yapmanın Zorlukları.

3. Tartışma: Sürdürülebilir Bir “Engelli Araştırmacı” Kimliği Kurmak

Bu çalışma, tüm araştırmacıları araştırma mekânlarını, araştırma süreçlerini ve sosyalleşme pratiklerini yeniden düşünmeye teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Hem tasarım laboratuvarında çalışma hem de uluslararası konferansa katılma deneyimleri göz önüne alındığında, kapsayıcı temel altyapılar için sistematik iyileştirmelere duyulan ihtiyaç öne çıkmaktadır. Her iki durumda, görece erişilebilir olmasına özen gösterilmiş alanlarda da fiziksel altyapının sosyal erişilebilirlikle bağlantılı olduğu ve görünmez, daha önce bilinmeyen ve kısmen kişiye özel engellenme durumları olduğu görülmektedir. Aşağıda listelediğimiz sorular, daha yapıcı ve kapsayıcı araştırma ortamları oluşturmaya yönelik bir adımdır.

- Üretim ve yapım alanı daha erişilebilir olsaydı, tasarım üretimiyle ve yapım kültürü ile daha çok ilgilenir miydim?
- Konferanstaki sosyal alan daha farklı düzenlenmiş olsaydı, daha çok sosyalleşme imkânım olur muydu?
- Engelli birey kimliğimi araştırmacı kimliğimden nasıl ayırabilirim? Ayırmalı mıyım? Bu araştırmamı nasıl etkiler?
- Bunu ayırt etmeleri için katılımcılarımla aramdaki mesafeyi nasıl ayarlayabilirim? Bunun katılımcılarıma olan etkisi nedir ve bunu nasıl ölçebilirim?
- Araştırmamdan ortaya çıkan verilerime nasıl yaklaşmalıyım? Engelli kimliğimin verilerime olan etkisini nasıl analiz edebilirim?

Sonuç

Bu çalışma, akademik araştırma ortam ve mekânlarının farklı fiziksel kapasitelere sahip araştırmacılar için fiziksel ve sosyal olarak ne kadar ve nasıl erişilebilir olduğuna dair bir tartışma başlatmayı hedeflemektedir. Sunulan bulgular ışığında çalışma, tatmin edici bir engelli-araştırmacı deneyimi nasıl yaratılabilir ve sürdürülebilir, araştırma ortamları bu deneyimi oluşturmak için fiziksel ve sosyal altyapısını nasıl daha kapsayıcı bir biçimde dönüştürebilir, araştırmacılar bu dönüşüme katkı sağlamak için aktivizm faaliyetleri içinde olmalı mıdır, tüm bunlar araştırmacının araştırmacı ve engelli birey kimliğini nasıl şekillendirmektedir gibi önemli sorulara cevaplar aramaktadır.

Kaynakça/References

- Baskan, A. ve Curaoglu, F. (2017). Design lab: for future research. *The Design Journal* 20, 1, 4751-4753.
- Bennett, C.L., Cen, K., Steele, K.M. ve Rosner, D.K. (2016a). An intimate laboratory? Prostheses as a tool for experimenting with identity and normalcy. *Proceedings of the 2016 CHI conference on human factors in computing systems*, içinde (s. 1745-1756). ACM Order Department.
- Branham, S.M. ve Kane, S.K. (2015). Collaborative accessibility: How blind and sighted companions co-create accessible home spaces. *Proceedings of the 33rd annual ACM conference on human factors in computing systems*, içinde (s. 2373-2382). Association for Computing Machinery.
- Braun, V. ve Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Broun, L. ve Heshusius, L. (2004). Meeting the abled?/disabled? self when researching the lives of disabled women. *Disability Studies Quarterly*, 24(2). <https://dsq-sds.org/index.php/dsq/article/view/487/664>
- Carucci, K. ve Toyama, K. (2019). Making well-being: exploring the role of makerspaces in long term care facilities. *Proceedings of the 2019 CHI conference on human factors in computing systems*, içinde (s. 1-12). Association for Computing Machinery.
- Chouinard, V. (2018). Like Alice through the looking glass II: the struggle for accommodation continues. N. Hansen, R. Hanes, D. Driedger (Eds.). *Untold stories: a Canadian disability history reader*, içinde (s. 320-338). Canadian Scholars.

- Çelik, H. (2013). Kültür ve kişisel deneyim: bir araştırma yöntemi olarak otoetnografi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 6-14.
- Das, M., Gergle, D. ve Piper, A.M. (2019). “It doesn’t win you friends” understanding accessibility in collaborative writing for people with vision impairments. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction-CSCW*, 3, 1-26.
- Kerschbaum, S.L., Garland-Thomson, R., Oswal, S.K., Vidali, A., Ghiaciuc, S. Price, M. Dolmage, J., Meyer, C.A., Brueggemann, B. ve Samuels, E. (2013). *Faculty members, accommodation, and access in higher education profession*. MLA Profession. <https://profession.mla.org/faculty-members-accommodation-and-access-in-higher-education/>
- MacArthur, C., Wong, C. ve Hancock, M. (2019). Makers and quilters: investigating opportunities for improving gender-imbalanced maker groups. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction-CSCW*, 3, 1-24.
- Mathur, R. ve Brady, E. (2018). Mixed-ability collaboration for accessible photo sharing. *Proceedings of the 20th international ACM SIGACCESS conference on computers and accessibility*, içinde (s. 370-372). Association for Computing Machinery.
- Meissner, J.L., Vines, J., McLaughlin, J., Nappey, T., Maksimova, J. and Wright, P. (2017). Do-it-yourself empowerment as experienced by novice makers with disabilities. *Proceedings of the 2017 conference on designing interactive systems*, içinde (s. 1053-1065). The Association for Computing Machinery.
- Smith, D.H. ve Andrews, J.F. (2015). Deaf and hard of hearing faculty in higher education: enhancing access, equity, policy, and practice. *Disability & Society*, 30(10), 1521-1536.
- Svendby, R., Romsland, G.I. ve Moen, K. (2018). Non-disabled ableism: an autoethnography of cultural encounters between a non-disabled researcher and disabled people in the field. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 20(1), 219-227.
- Taylor, J.L. Vyas, D. ve Sharp T. (2017). Diversity and coherence in a hackerspace for people from a low socioeconomic community. *Proceedings of the 29th Australian conference on computer-human interaction*, içinde (s. 238-247). Computer-Human Interaction of Australia.